

Raadsinformatiebrief

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Financiële maatregelen Coronacrisis
RIB nummer 2020 45
collegevergadering d.d. 24 maart 2020
programma Alle programma's
portefeuillehouder F. Schatorjé

ons kenmerk 1609465
team Taskforce Financiën
steller M. Schriever
doorkiesnummer
e-mail m.schriever@venlo.nl
datum 23 maart 2020
bijlage(n) 1
datum verzonden 27 maart 2020

Informatie voor de raad (voor kennisgeving)

Met deze Raadsinformatiebrief informeren wij u over de financiële maatregelen in het kader van de Coronacrisis.

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

de burgemeester

Twan Beurskens

Antoin Scholten

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)

De Nederlandse samenleving wordt hard geraakt door (de gevolgen van) het coronavirus Covid-19, Venlo is daarop geen uitzondering.

Overheden hebben in een dergelijke situatie een bijzondere verantwoordelijkheid voor wat betreft het waarborgen van de continuïteit van vitale systemen, de volksgezondheid en openbare orde en veiligheid. Dat geldt dus ook voor de gemeente Venlo. Naast het primaire belang van veiligheid en volksgezondheid is het voor ons ook belangrijk een aantal voor de gemeenschap belangrijke activiteiten (tijdelijk) overeind te houden.

Voor de inzet van maatregelen wordt het volgende afwegingskader gehanteerd:

- Wij hanteren als algemene stelregel dat organisaties financieel pas dan worden ondersteund indien zij alle andere mogelijkheden die hen kunnen helpen hebben aangewend;
- Bij het treffen van maatregelen gericht op inkomensondersteuning of ondersteuning gericht op de continuïteit van ondernemingen sluiten wij aan op de regelingen zoals die door het kabinet zijn ingezet;
- We betalen alleen voor geleverde diensten. Dat wil zeggen dat indien er ook daadwerkelijk een prestatie is geleverd. Of dat nu gaat om onderhoud aan de openbare ruimte, taxivervoer, huishoudelijke hulp of advies. We gaan er namelijk van uit dat organisaties die te maken hebben met een afname van de vraag naar hun aanbod een beroep doen op de regeling die hiervoor door het kabinet in het leven is geroepen, de Noodmaatregel Overbrugging voor Werkbehoud (NOW). Deze regeling geldt voor bedrijven van alle omvang en nadrukkelijk dus ook voor bijvoorbeeld organisaties in het sociaal domein. Werkgevers die te maken hebben met tenminste 20% verwacht omzetverlies (vanaf 1 maart 2020) kunnen -gerelateerd aan het omzetverlies- bij het UWV voor een periode van 3 maanden een tegemoetkoming in de loonkosten aanvragen ter hoogte van maximaal 90% van de loonsom;
- Bij de subsidievaststelling (de afrekening achteraf) van verenigingen en evenementen wordt zorgvuldig gekeken naar de gemaakte kosten, waarbij we nadrukkelijk kijken naar subsidievoorwaarden, maar ook naar de kosten die zij hebben moeten maken om hun activiteiten ook na 2020 te continueren. Dat wegen we mee bij de definitieve subsidievaststelling;
- De facturering (incl. bijv. leges) loopt gewoon door. Mocht daartoe aanleiding bestaan dan kunnen debiteuren in een aantal gevallen gebruik maken van het door het kabinet beschikbaar gestelde noodpakket. De inning van lokale lasten en heffingen en het treffen van invorderingsmaatregelen wordt tot 1 juli 2020 opgeschort.

Raadsinformatiebrief

Bijlagen

Nr.	Naam	Datum
1.	Rijksmaatregelen noodpakket "Banen en economie"	..

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. **Wat is de kernopgave** (Wat wordt voorgelegd aan de raad?)

Bestuurlijke koers en afwegingskader lokale financiële maatregelen Coronacrisis.

2. **Waarom?** (Wat is het doel van de raadsinformatiebrief?)

De gemeenteraad informeren over de aanvullende maatregelen waartoe wij besloten hebben en het daarbij behorende afwegingskader omtrent de lokale financiële maatregelen met betrekking tot de Coronacrisis.

3. **De informatie**

Algemeen

De Nederlandse samenleving wordt hard geraakt door (de gevolgen van) het coronavirus Covid-19, Venlo is daarop geen uitzondering.

Overheden hebben in een dergelijke situatie een bijzondere verantwoordelijkheid voor wat betreft het waarborgen van de continuïteit van vitale systemen, de volksgezondheid en openbare orde en veiligheid. Dat geldt dus ook voor de gemeente Venlo. Naast het primaire belang van veiligheid en volksgezondheid is het voor ons ook belangrijk een aantal voor de gemeenschap belangrijke activiteiten (tijdelijk) overeind te houden.

Initiatieven rijk en provincie

De gemeente Venlo vindt het belangrijk om een bijdrage te leveren aan de continuïteit van organisaties en huishoudens. Wij zijn echter niet de enige overheid die onze organisaties en inwoners tot steun kan zijn. Ook het kabinet acht het van groot belang om in deze situatie banen te behouden en ondersteuning te bieden bij acute problemen die werknemers, zzp-ers en bedrijven (gaan) ondervinden. Vandaar dat het rijk tot een omvangrijk pakket maatregelen heeft besloten om bedrijfscontinuïteit (voor financieel gezonde bedrijven) te borgen en werkgelegenheid te behouden. Dit betreft het noodpakket "Banen en economie". In de bijgesloten door het rijk beschikbaar gestelde infographic zijn deze rijksmaatregelen inzichtelijk gemaakt (bijlage I). Het is goed om hiervan goede notie te nemen.

Deze maatregelen raken aan onze dienstverlening, met name wat betreft het extra beroep op aanvullende bijstand, bedrijfskapitaal en voor uitvoeringskosten. Gemeenten zullen hiervoor, wat betreft de BBZ (inkomensondersteuning voor zelfstandigen) door het rijk financieel worden gecompenseerd.

Onze verwachting is dat het noodpakket geen onderdeel uit zal maken van de zogenaamde 'trap op / trap af' systematiek van het Rijk en gemeenten. Dit betekent dat dit substantiële pakket geen invloed zal hebben op de omvang van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Bestuurlijke koers en afwegingskader

Hoewel de situatie op het eerste gezicht soms anders lijkt, lijkt de gemeente Venlo op dit moment, op grond van haar activiteiten en haar begroting, aan de inkomstenkant een vooralsnog relatief bescheiden financieel risico te lopen ten opzichte van de privaatrechtelijke sector. De gemeentelijke organisatie heeft (anders dan een

onderneming) namelijk slechts in bescheiden mate last van vraaguitval of een daar aan gekoppelde omzet. Onze omzet is voor een groot deel immers afkomstig van het rijk. Een relatief gering deel wordt ontleend aan (kostendekkende) leges of uit bedrijfsmatige activiteiten (zoals onze haven of markten, huurinkomsten).

Aan de lastenkant kunnen er echter wel ontwikkelingen (gaan) plaats vinden die van invloed kunnen zijn op onze financiële huishouding, zoals afrekeningen van de zorgaanbieders. Dankzij het financieel beleid van de afgelopen twee jaar heeft de organisatie gelukkig weer wat spek op de ribben zodat we vooralsnog in staat moeten worden geacht tegenvallers tot op zekere hoogte op te vangen.

Belangrijker dan het financiële effect lijkt dan ook het inhoudelijk effect dat deze crisis heeft op de uitvoering van onze activiteiten, op organisaties die daaraan (wel of geen) uitvoering geven, kwetsbare inwoners die (tijdelijk wel, minder of geen) zorg of ondersteuning ontvangen en zelfstandigen of werknemers die tijdelijk zonder opdrachten of werk (en dus zonder inkomen zijn of dreigen te komen zitten).

Kortom, de effecten van het coronavirus op onze vitale infrastructuur. Datgene dus wat de gemeente Venlo moet waarborgen om de continuïteit van vitale sectoren te garanderen, wat daarvoor additioneel dient te gebeuren, wat daarvan de (budgettaire en juridische) consequenties (kunnen) zijn en welke afweging dat bestuurlijk gezien vraagt.

We willen immers voorkomen dat er onvoldoende zorg kan worden verleend doordat aanbieders failliet gaan, er het volgend jaar geen evenementen meer hebben in Venlo, de schouwburg wordt gesloten of er uiteindelijk te weinig taxiondernemers over zijn die onze leerlingen naar school vervoeren. Dat zijn dus kritische onderdelen van onze lokale infrastructuur, activiteiten dus die gekoppeld zijn aan de gemeentelijke taken.

Wat zijn nu die afwegingen precies en hoe leidt dat tot een voor eenieder herkenbaar te hanteren afwegingskader?

1. *Algemeen*

Maatregelen zijn erop gericht om de voor onze gemeenschap belangrijke maatschappelijke voorzieningen overeind te houden. Wij hanteren als stelregel dat organisaties financieel pas dan worden ondersteund indien zij alle andere mogelijkheden die hen kunnen helpen hebben aangewend. Met name duiden wij hier op het door het kabinet gepresenteerde (uitgebreide) noodpakket. Het is primair ook het kabinet (landelijke overheid) en de veiligheidsregio die de rechtmatige overheidsbesluiten hebben genomen in de strijd tegen het coronavirus en derhalve is ook het kabinet en de veiligheidsregio primair aan zet om waar nodig compensatie te bieden, hetgeen ook overduidelijk tot uitdrukking komt in het gepresenteerd noodpakket "Banen en economie".

2. *Inkomensondersteuning en bedrijfscontinuïteit*

Bij het treffen van maatregelen gericht op inkomensondersteuning of ondersteuning gericht op de continuïteit van ondernemingen sluiten wij aan op de regelingen zoals die door het kabinet zijn ingezet. En afgezien van de reeds genomen besluiten tot het uitstel van de inning van belastingen en heffingen, het versneld voldoen van betalingen en het openen van een ondernemersloket ondernemen wij vooralsnog geen extra maatregelen.

Ook banken hebben inmiddels een ongekennde maatregel gepresenteerd om mkb – bedrijven door de coronacrisis heen te loodsen. Kleinere ondernemingen die in de kern gezond zijn, krijgen zes maanden uitstel van aflossing op hun lopende leningen. ABN Amro, ING, Rabobank, de Volksbank en Triodos Bank zeggen dit toe.

De Europese Commissie heeft afgelopen week een steunpakket van €40 miljard toegezegd voor het dempen van de economische gevolgen van de coronacrisis. Aannemelijk is dat er meer steunmaatregelen zullen volgen.

Inmiddels bekijken wij, samen met Brabantstad / werkgroep Europa welke steunmaatregelen vanuit Europa (en Rijk) er komende tijd beschikbaar komen.

3. *Continuïteit van zorg en ondersteuning*

Een gedeelte van de inwoners van onze gemeente is afhankelijk van professionele ondersteuning en zorg. Een belangrijk deel hiervan (bijvoorbeeld de dagbesteding met groepsactiviteiten) wordt geleverd door organisaties die op dit moment niet in staat zijn of in de omstandigheid om die zorg of ondersteuning te leveren (locaties gesloten) dan waartoe zij contractueel verplicht zijn. De overige zorgverlening gaat zoveel mogelijk door, met inachtneming van de RIVM richtlijnen. Indien deze omstandigheid optreedt zal op basis van de gesloten contracten beoordeeld moeten worden of er recht is op betaling. Wij doen hiervoor geen onverplichte (zonder rechtmatige grondslag) betaling. Dat wil zeggen dat wij geen betalingen doen voor niet-geleverde prestaties, diensten of activiteiten.

Niet alle geleverde zorg is op een zelfde wijze gecontracteerd. Een deel is ingekocht via de prestatiegerichte inkoop, gefinancierd via lumpsumbetalingen. De zorg die hieronder valt (Jeugdzorg, ambulante begeleiding WMO en Beschermd Wonen) loopt voor het grootste deel door. De periodieke lumpsum betalingen worden gecontinueerd. Jaarlijks rekenen we de daadwerkelijk inzet met de zorgaanbieders af.

Zorg wordt ook geleverd via de raamovereenkomsten (Open House). Op basis van pxq wordt maandelijks gefactureerd. Er wordt dus niet betaald voor niet geleverde zorg, het afgesloten contract is leidend. Als voorbeeld: de dagbesteding is middels pxq gefinancierd. De facturen zullen, na sluiting van de locaties minderen, maar niet nihil worden. De zorgaanbieder houdt telefonisch contact met de burger, dat vragen wij ook van hen om risico's bij burgers te voorkomen.

We betalen niet zonder tegenprestatie, dus niet onverplicht, omdat we er namelijk van uit gaan dat organisaties die hiermee te maken hebben c.q. krijgen een beroep doen op de regeling die hiervoor door het kabinet in het leven is geroepen, de Noodmaatregel Overbrugging voor Werkbehoud (NOW). Deze regeling geldt voor bedrijven van alle omvang en dus nadrukkelijk ook voor organisaties in het sociaal domein. Werkgevers die te maken hebben met tenminste 20% verwacht omzetverlies (vanaf 1 maart 2020) kunnen -gerelateerd aan het omzetverlies- bij het UWV voor een periode van 3 maanden een tegemoetkoming in de loonkosten aanvragen ter hoogte van maximaal 90% van de loonsom.

Wij merken overigens op dat in het koepeloverleg op 16 maart jl. tussen rijk, VNG en de koepelorganisaties op het gebied van jeugd, Wmo en ggz is toegezegd dat

de VNG de gemeenten gaat oproepen om aanbieders met wie ze contracten hebben gaan betalen, ondanks dat er geen prestatie kan worden geleverd. De VNG is verder in gesprek met het rijk over de vergoeding van de eventuele extra kosten die gemeenten hierbij maken. In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen van eind maart wordt dit verder besproken.

Wij hebben ervoor gekozen om deze oproep van de VNG niet te volgen, gegeven de mogelijkheden die organisaties zelf hebben om voor hun personeel een beroep te doen op het noodpakket en voor zelfstandigen op de verruimde BBZ. Het is namelijk niet duidelijk of en hoe gemeenten financieel door het rijk hiervoor worden gecompenseerd. Het is dus niet duidelijk wie dus daarna 'de gemeenten helpt'. Daarnaast is het onverplicht betalen, dat wil zeggen zonder tegenprestatie betalen, financieel onrechtmatig. Op dit moment kiezen we er dus voor om de mogelijkheden die het noodpakket van het rijk biedt, de onzekerheid van een eventuele compensatie en de financiële rechtmatigheid zwaarder te laten wegen dan het onverplicht betalen van aanbieders uit de gemeentebegroting.

De regels in deze crisis kunnen overigens dagelijks veranderen. Gaan we richting een lockdown, kan dit betekenen dat meer zorg niet geleverd mag worden. Gedacht kan worden aan Hulp in Huishouding.

Kleine aanbieders van zorg en ondersteuning kunnen, omdat zij geen ondersteuning (meer) kunnen leveren en geconfronteerd worden met een verlies aan inkomsten, een beroep doen op de regeling voor kleine ondernemers (BBZ).

Wij treden overigens in overleg met aanbieders met liquiditeitsproblemen en wij zullen als college waar nodig besluiten tot aanvullende maatregelen indien de situatie daarom vraagt.

Ten aanzien van aanbieders en leveranciers die wij bevoorschotten en die niet in staat zijn geweest om de overeengekomen prestatie te leveren, lopen wij het risico dat (bij de afrekening, achteraf) de betreffende organisatie mogelijk niet in staat zal zijn om de te veel ontvangen middelen (geheel of gedeeltelijk) terug te betalen.

4. *Basisinstellingen cultuur, Omroep Venlo en evenementen*

Venlo kent een vijftal (grote) basis-cultuurinstellingen, i.c. De Maaspoort, de bibliotheek, Grenswerk, het Museum Van Bommel van Dam en het Kunstencentrum.

Als gevolg van de maatregelen liggen de activiteiten van deze instellingen stil. Omdat er geen inkomsten meer worden gegenereerd door bezoekers of uitvoeringen, komen een aantal van deze organisaties mogelijk in liquiditeitsproblemen. Door het uitblijven van reclame-inkomsten, kan dit ook bij Omroep Venlo gaan spelen.

Ook hier geldt dat organisaties eerst moeten bekijken welke maatregelen zij zelf kunnen treffen alvorens een beroep te doen op de gemeente Venlo. Wij zijn van oordeel dat ook deze organisaties een beroep kunnen doen op de Noodmaatregel Overbrugging Werkbehoud (NOW). Mocht er daarna nog een liquiditeitsknelpunt overblijven worden, gelet op het belang van deze basisorganisaties, voorstellen gedaan om mogelijke liquiditeitsproblemen (vooralnog tijdelijk tot 1 september

a.s.) binnen onze exploitatie op te vangen. Deze datum is gericht op 1 september omdat het voor deze instellingen lastig is om in de 'zomer' periode een inhaalslag te maken.

De liquiditeitspositie van de gemeente Venlo laat dit op dit moment toe, zie hiervoor de algemene paragraaf 'financiële positie'.

Venlo kent een beperkt aantal beeldbepalende grote evenementen welke naar verwachting dit jaar (mogelijk) niet door zullen gaan, zoals bijvoorbeeld de Venloop, VenloStormt of het Zomerparkfeest. Deze worden door de gemeente Venlo gesubsidieerd. Ervan uitgaande dat de betreffende organisaties tijdig maatregelen nemen of hebben genomen om onnodige kosten te voorkomen zal (een deel van) het subsidiebedrag (achteraf) door de gemeente terug kunnen worden ontvangen. Ook hier is het denkbaar dat er kosten worden of zijn gemaakt om het continuïteit van de organisatie te waarborgen. Bij de aanvraag tot de subsidievaststelling (verantwoording) wordt zorgvuldig gekeken naar deze kosten en meegewogen in de besluitvorming over de subsidievaststelling.

5. *Verenigingen op het gebied van o.a. sport, cultuur, vrijetijd en jongerenorganisaties*
Venlo kent een omvangrijk gesubsidieerd veld van organisaties op het gebied van sport-, cultuur- en vrijetijdsbeoefening en jongerenactiviteiten. Voor zover deze organisaties van de gemeente Venlo een subsidie hebben ontvangen zijn deze verplicht te voldoen aan de daarin verbonden subsidievoorwaarden. Het is echter mogelijk dat deze organisaties dit jaar hier niet aan kunnen voldoen.

Bij de subsidievaststelling van deze verenigingen wordt zorgvuldig gekeken naar de gemaakte kosten. Deze zullen we meewegen bij de definitieve subsidievaststelling.

Gelet op de systematiek van subsidieverlening met het verstrekken van voorschotten dragen wij bij aan het voorkomen van continuïteitsproblemen. Wij merken wel op dat de gemeente Venlo over het algemeen niet de enige inkomstenbron is en het door ons blijven verstrekken van voorschotten daarmee niet in alle gevallen een garantie biedt op continuïteit.

6. *Debiteuren*

Gegeven de algemene lijn wordt facturering voortgezet (incl. bijv. leges), waarbij invorderingsmaatregelen tot 1 juli worden opgeschort. De algemene lijn is immers dat er gebruik gemaakt kan worden van bovenliggende maatregelen. Doelstelling is om debiteuren in staat te stellen om deze lastige periode te overbruggen en niet onnodig te belasten indien betalingstermijnen als gevolg van liquiditeitsproblemen niet gehaald (kunnen) worden. Het gaat niet om uitstel van betalingen of het opschorten van de betaling, maar om het opschorten van de invorderingsmaatregelen tot 1 juli om niet in betalingsproblemen te komen.

Bedrijvenloket/ ondernemersloket

Het bestaande bedrijvenloket (<http://www.venlo.nl/ondernemersloket>) is als gemeentelijk actiepunt bedrijven ingezet voor coronamaatregelen. Doelstelling is om eerste aanspreekpunt te zijn voor de brede vragen vanuit het Venlose bedrijfsleven. Het actiepunt heeft de volgende taken:

- Geven van algemene voorlichting

Raadsinformatiebrief - onderbouwing

- Toelichting rol gemeente Venlo
- Doorverwijzen naar bovenlokale maatregelen
- Doorverwijzen naar lokale maatregelen

Inmiddels hebben sinds de openstelling van het loket al honderden kleine zelfstandigen en MKB'ers contact met ons opgenomen. Ten aanzien van de sectoren is het beeld divers, maar scoren de sectoren voor detailhandel, horeca en dienstverlening bovengemiddeld hoog. Vanuit economie zijn er vooralsnog geen bijzondere vragen binnengekomen waar specifieke actie van de gemeente wordt verwacht of waar financiële gevolgen aan zitten.

Noodfonds

Gelet op de bijzondere omstandigheden doet het college de gemeenteraad een voorstel om (op zo kort mogelijke termijn) een werkkapitaal beschikbaar te stellen ten behoeve van de financiering van de "kleinere" coronamaatregelen. Denk hierbij aan initiatieven van vrijwilligers waarvoor materialen aangeschaft moeten worden of ruimtes die door bedrijven voor corona gerelateerde zorg beschikbaar worden gesteld, maar waarvoor een geringe bijdrage nodig is om gebruiksklaar te maken.

De gemeenteraad wordt voorgesteld om hiervoor een bedrag van € 250.000 beschikbaar te stellen uit de post onvoorzien ad € 0,5 miljoen. Het beschikken over de post onvoorzien is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Het formele begrotingsvoorstel hiertoe wordt via de VoRap gedaan.

Financiële positie

De afgelopen periode is er fors ingezet op het verbeteren van de financiële positie. Het gevoerde financiële beleid heeft ertoe bijgedragen dat de financiële positie is verbeterd en dat er wat meer mogelijkheden aanwezig zijn om, in deze bijzondere tijden, maatregelen te treffen waarbij wij niet direct in de problemen komen. De liquiditeitspositie is momenteel voldoende om vooralsnog vorm en inhoud te geven aan de maatregelen. Het moge duidelijk zijn dat het risicoprofiel zal toenemen naarmate er meer gebruik gemaakt moet worden van de maatregelen.

4. Historische paragraaf (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

N.v.t.

5. Relatie met programma

De maatregelen hebben betrekking op alle programma's

6. Vervolprocedure voor de raad

Wij zullen tenminste één keer per week een schriftelijk bericht aan uw raad sturen over de voortgang en gewenste aanpassingen in proces en planning van actuele onderwerpen. Daarnaast zullen wij u, als dat aan de orde is, middels een Raadsinformatiebrief informeren over genomen of te nemen bestuurlijke maatregelen in het kader van de crisis. Indien leden van uw raad vragen of signalen hebben die betrekking hebben op de Coronacrisis ontvangen wij die graag. U kunt hiervoor contact opnemen met de kabinetschef bij voorkeur via mailadres d.feijen@venlo.nl.